herpy

WĘŻE

Speckled Kingsnake

Lampropeltis holbrooki

Lampropeltis holbrooki to średniej wielkości do dużego lampropeltis ze środkowej i południowej części USA, czarny z małą żółtobiałą plamką na niemal każdej łusce, przez co wzór przypomina sól z pieprzem. Osiąga 90-120 cm, zjada gryzonie, jaszczurki, żaby i inne węże, jest odporny i łatwy w utrzymaniu. Trzyma się go pojedynczo w terrarium podłogowym z miejscem do wygrzewania i umiarkowaną wilgotnością; może żyć ponad 20 lat.

Rodzina: Colubridae Dawna nazwa: *Lampropeltis getula holbrooki; Coronella sayi*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**90-120 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**15-25 lat**
Aktywność	**Za dnia i o zmierzchu**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Mokradła i lasy i łąki strefy umiarkowanej**
Trudność	**Początkujący**

HODOWLA

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**21-28 °C**
Miejsce wygrzewania	**29-32 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**40-60%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Kręgowce**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**5-15 jaj**
Inkubacja	**60-70 dni** przy 26-29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Lampropeltis holbrooki to masywnie zbudowany wąż o całkowicie gładkich, błyszczących łuskach. Barwa podstawowa jest czarna, a pośrodku niemal każdej łuski na grzbiecie znajduje się mała biała lub żółta plamka, dzięki czemu zwierzę ma delikatny, nakrapiany wzór "sól i pieprz". U niektórych osobników widać słabe ślady poprzecznych pasów. Wzór odróżnia ten gatunek od *Lampropeltis getula*, który ma wąskie, jasne poprzeczne pasy.

Dorosłe osobniki mierzą zwykle 90-120 cm, a największe osiągają około 180 cm. Gatunek był dawniej uznawany za podgatunek *L. getula*, ale od 2009 roku jest odrębnym gatunkiem. W hobby nazwa ta nie zawsze jest więc używana jednakowo, dlatego przed zakupem warto sprawdzić, jakim gatunkiem jest dane zwierzę.

Wąż jest odporny i dobrze znosi niewolę. W razie zagrożenia drga ogonem jak grzechotnik, wydziela cuchnącą wydzielinę i kał, a czasem atakuje, ale zwykle jest spokojny i przyzwyczaja się do brania na ręce. Samce walczą o terytorium, przyciskając się nawzajem do ziemi. Gatunek zjada inne węże, co określa sposób jego trzymania: zwierzęta muszą być trzymane osobno. W niewoli występują odmiany barwne i wzorowe (morfy). Poradnik dotyczy samego gatunku, a nie genetyki.

Występowanie i środowisko

Lampropeltis holbrooki występuje w środkowej i południowej części USA, na zachód od rzeki Missisipi, a na wschód od niej w pasie wzdłuż wybrzeża Zatoki Meksykańskiej. Zasięg rozciąga się od południowej Iowa przez Missouri, Arkansas i Oklahomę po Luizjanę, Missisipi i Alabamę; istnieje też jedno izolowane stwierdzenie w północno-zachodnim Kentucky. Miejscem typowym jest Hot Springs w Arkansas.

Na zachodzie gatunek sięga zachodnio-środkowego Teksasu, a od Nebraski po Teksas krzyżuje się z *Lampropeltis splendida* w szerokiej strefie przejściowej. Jak daleko na zachód sięga, pozostaje niewyjaśnione.

> **Naturalny zasięg:** Stany Zjednoczone.

ŚRODOWISKO

L. holbrooki występuje w szerokim spektrum siedlisk i preferuje wilgotniejsze tereny niż większość innych lampropeltisów: bagna, równiny zalewowe i brzegi cieków. Spotyka się go także w lasach, zaroślach, na łąkach i polach. Często kryje się pod pniami, deskami i kamieniami oraz w norach gryzoni.

Rytm dobowy tego gatunku nie został dokładniej opisany; bliscy krewni, tacy jak *Lampropeltis getula*, są najbardziej aktywni w ciągu dnia. W chłodnej porze roku zapada w zimowy spoczynek. Pokarm stanowią gryzonie i inne małe ssaki, ptaki, żaby, jaszczurki i inne węże. Ofiarę zabija przez duszenie.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu właśnie *Lampropeltis holbrooki* jest niewielka. Podane tu wartości zaczerpnięto z ogólnych zaleceń dla lampropeltisów, zwłaszcza *Lampropeltis californiae* i *Lampropeltis getula*, które mają takie same wymagania.

Dorosłe zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 120 × 60 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Większe jest lepsze, bo gatunek jest aktywny i eksploruje całe terrarium, a osobniki powyżej 120 cm najlepiej czują się w 150 × 60 × 60 cm. Młode mieszkają na początku w mniejszym terrarium lub wentylowanym pojemniku i przenosi się je, gdy nie mogą się już wyciągnąć i swobodnie poruszać wzdłuż krawędzi.

Pokrywa musi się zamykać na zamek. Wąż znajdzie każdy słaby punkt, a terrarium otwierane od przodu z zamkiem lub pokrywa z zaciskami to bezpieczny wybór. Nie używaj taśmy klejącej.

Podłożem powinna być ziemia utrzymująca umiarkowaną wilgotność. Dobrze sprawdza się mieszanka 40 % ziemi próchnicznej, 40 % włókna kokosowego i 20 % piasku do piaskownic w warstwie około 10 cm, a warstwa suchych liści na wierzchu daje kryjówki i pomaga utrzymać wilgotność. Unikaj sosny i cedru ze względu na olejki aromatyczne. W razie potrzeby karm w osobnym pojemniku, żeby wąż nie połykał podłoża.

Urządź co najmniej dwie kryjówki, jedną w ciepłym, a drugą w chłodnym końcu, tak małe, żeby wąż leżał w nich ciasno. Gałęzie, kora korkowa i kamienie zapewniają ruch. Usuwaj odchody codziennie, a podłoże wymieniaj całkowicie co 3-4 miesiące.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

Zwierzę reguluje temperaturę ciała, przemieszczając się między ciepłymi a chłodnymi miejscami, dlatego terrarium musi mieć wyraźny gradient. Powierzchnia pod lampą grzewczą powinna mieć 29-32 °C, mierzone termometrem na podczerwień, a chłodny koniec 21-26 °C. Użyj żarówki halogenowej nad jasnym, płaskim kamieniem lub kawałkiem drewna jako miejscem do wygrzewania oraz czarnej kryjówki przy źródle ciepła jako ciepłej kryjówki. Jeśli wąż długo leży w miejscu wygrzewania, potrzebuje więcej ciepła. Jeśli nigdy z niego nie korzysta, potrzebuje mniej.

Na noc wyłączaj ogrzewanie. Temperatura podąża za temperaturą pomieszczenia i może spaść do 18-22 °C, ale nie poniżej 18 °C.

Nigdy nie używaj grzejących kamieni. Ciepło jest zbyt skoncentrowane i powoduje oparzenia. Maty grzewcze można stosować jako uzupełnienie, ale tylko z termostatem. Ustaw terrarium z dala od okien, gdzie słońce mogłoby je przegrzać.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 40-60 %, mierzona cyfrowym higrometrem pośrodku terrarium. Jest wyższa w chłodnym końcu i w nocy, a niższa w ciepłym końcu, i to jest normalne. *L. holbrooki* pochodzi z wilgotniejszych siedlisk niż kilku jego krewnych i dobrze znosi górną część tego zakresu, ale należy unikać duszącego, wilgotnego powietrza. Wilgotność podnosi się spryskiwaczem, wilgotnym torfowcem w kryjówce w chłodnym końcu oraz warstwą liści na podłożu. Gdy wąż przygotowuje się do linienia, wstaw wilgotną kryjówkę.

Zawsze zapewnij miskę ze świeżą wodą, na tyle dużą, żeby wąż mógł się w niej położyć. Jeśli powietrze robi się duszne, miska powinna być mniejsza lub usuwana na kilka dni w tygodniu. Szoruj miskę co tydzień środkiem dezynfekującym przeznaczonym dla zwierząt.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny w dzień i w naturze się wygrzewa. Może obejść się bez UVB, ale UVB jest zalecane dla najlepszego dobrostanu. Odpowiada to strefie Fergusona 2. Użyj świetlówki T5 HO 5-6 % UVB, obejmującej około połowy długości terrarium i umieszczonej nad ciepłą stroną. Celem jest indeks UV 2-3 w miejscu wygrzewania. Przez siatkę odległość między świetlówką a zwierzęciem wynosi 25-30 cm, bez siatki 35-45 cm, i należy ją sprawdzić miernikiem UV. Świetlówki wymienia się co 12 miesięcy.

Uzupełnij oświetlenie mocną żarówką LED 6500 K, obejmującą większą część długości terrarium. Światło jest włączone przez około 12 godzin, a długość dnia dostosowuje się do pory roku. W nocy nie może być światła.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

L. holbrooki jest mięsożerny i musi dostawać całe ofiary. Podstawowym pokarmem są myszy, a gdy wąż rośnie, podaje się młode szczury. Ważne jest urozmaicenie: można stosować przepiórki, jaja przepiórcze, kurczęta i małe węże, a urozmaicona dieta sprawia, że wąż jest zdrowszy i mniej wybredny. Karm rozmrożonymi ofiarami. To bezpieczniejsze, bo żywe gryzonie mogą ugryźć i zranić węża. Używaj miękkich pęset do karmienia.

Grubość ofiary może wynosić najwyżej 1,5 raza najszerszego miejsca ciała węża, czyli około 10 % jego masy. Częstotliwość karmienia: - Świeżo wyklute: co 5-7 dni. - Młode: co 7-10 dni. - Dorosłe: co 10-14 dni.

Jeśli wąż staje się zbyt otyły, karm rzadziej lub podawaj mniejsze ofiary. Nie bierz go na ręce, dopóki zgrubienie po posiłku nie zniknie. Lekkie oprószenie ofiary wapniem i multiwitaminą od czasu do czasu zapobiega niedoborom. Nie podawaj owoców ani warzyw: wąż nie trawi materiału roślinnego.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

L. holbrooki jest odporny i tolerancyjny. Daj nowemu zwierzęciu około 2 tygodni spokoju i zacznij brać je na ręce dopiero wtedy, gdy regularnie je. Zaczynaj od krótkich sesji trwających najwyżej 5 minut i podnoś węża od spodu, podpierając ciało. Zdenerwowany wąż zwija się, syczy, drga ogonem i wydziela cuchnącą wydzielinę oraz kał. To naturalna obrona, która z czasem słabnie. Ugryzienia są niegroźne. Nie bierz węża na ręce, gdy przed linieniem oczy są niebieskawe i mleczne, ani tuż po karmieniu. Myj ręce przed i po kontakcie, bo gady mogą przenosić salmonellę.

Trzymaj zwierzęta osobno. Gatunek zjada inne węże, także osobniki własnego gatunku, a młode mogą zjadać się nawzajem. Do kopulacji samca wpuszcza się do samicy pod nadzorem, a potem zwierzęta znów się rozdziela.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Dojrzałość płciowa nie została udokumentowana dla tego gatunku. U bliskich krewnych następuje zwykle po 2-4 latach, a masa i kondycja są ważniejsze niż wiek. Samce mają dłuższą i szerszą nasadę ogona, w której mieszczą się hemipenisy. Płeć najpewniej określa się sondą, którą powinna posługiwać się tylko doświadczona osoba. Zwierzęta muszą być w pełni dorosłe i w dobrej kondycji, zanim przeznaczy się je do rozrodu.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja następuje po zimowaniu. Temperatura i długość zimowania w niewoli nie zostały udokumentowane dla tego gatunku. Przed schłodzeniem zwierzęta muszą być wolne od pasożytów i w dobrej kondycji; przez ostatnie kilka tygodni przed zimowaniem nie karmi się ich, żeby jelita były puste. Woda musi być zawsze dostępna. Po zimowaniu zwierzęta stopniowo się ogrzewa i dobrze karmi, zanim zostaną połączone.

Zawsze wpuszczaj samca do samicy, nie odwrotnie, i powtarzaj łączenie co kilka dni. Samce walczą o samice, więc nie trzymaj dwóch samców razem. Karm tylko wtedy, gdy zwierzęta są rozdzielone.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

U bliskich krewnych samica składa jaja ponad miesiąc po kopulacji, często po linieniu, a zniesienie liczy 5-15 jaj. Wielkość zniesienia nie została udokumentowana dla *L. holbrooki*. Zapewnij samicy pojemnik do składania jaj z wilgotnym wermikulitem lub torfowcem po ciepłej stronie. Samica nie opiekuje się jajami. Po złożeniu jaj jest wyczerpana i musi dostawać dużo pokarmu, żeby odbudować siły.

INKUBACJA

Ostrożnie wyjmij jaja i nie obracaj ich. Jeśli są ze sobą zlepione, nie rozdzielaj ich na siłę. Połóż je na wilgotnym wermikulicie w zamkniętym pojemniku z kilkoma małymi otworami wentylacyjnymi w pokrywie i nie zakopuj ich. Wermikulit ma być wilgotny, ale nie tak mokry, żeby dało się z niego wycisnąć wodę. Inkubacja nie została udokumentowana dla tego gatunku. Wartości zaczerpnięto z *Lampropeltis californiae*: 26-29 °C, a wyklucie następuje po 60-70 dniach. Sprawdzaj jaja raz w tygodniu pod kątem pleśni i zapadania się i usuwaj złe jaja. Młode pozostają w jaju dzień lub dwa, wchłaniając woreczek żółtkowy. Nie pomagaj przy wykluciu.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Każde młode umieszcza się osobno w małym terrarium lub wentylowanym pojemniku z kryjówką, wodą i źródłem ciepła. Młode zjadają się nawzajem i nigdy nie wolno trzymać ich razem. Pozostają w gnieździe około tygodnia, do pierwszego linienia, i dopiero potem raz w tygodniu proponuje się im noworodka myszy; rozmrożone ofiary są najbezpieczniejsze. Węże, które nie chcą jeść, można zachęcić, nadając myszy zapach jaszczurki. W miarę wzrostu stopniowo zwiększa się wielkość ofiar i częstotliwość karmienia. Jeśli młode odmawia jedzenia, sprawdź temperatury i spróbuj ponownie po tygodniu.

Zdrowie i częste błędy

Większość problemów wynika z błędów w urządzeniu terrarium. Typowe z nich to:

- Otyłość przy zbyt dużych lub zbyt częstych posiłkach.
- Problemy z linieniem przy zbyt suchym powietrzu: zapewnij wilgotną kryjówkę, gdy oczy stają się niebieskawe.
- Oparzenia od grzejących kamieni i nieosłoniętych żarówek grzewczych.
- Zaparcia przy zbyt niskiej temperaturze, zbyt małej ilości wody lub połykaniu podłoża.
- Roztocza i pasożyty wewnętrzne, zwłaszcza u zwierząt odłowionych z natury. Wybieraj zwierzęta z hodowli i poddawaj nowe zwierzęta kwarantannie.
- Infekcje dróg oddechowych przy zbyt zimnym lub wilgotnym powietrzu: wąż oddycha z otwartym pyskiem lub ma wydzielinę z nosa.
- Ugryzienia przez żywe ofiary. Używaj rozmrożonych ofiar.

Zdrowe zwierzę ma czyste oczy, pełne ciało i regularnie je. Waż węża co tydzień, bo nagła utrata masy jest często pierwszym objawem choroby. Gady ukrywają chorobę, więc zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli wąż nie je, chudnie, oddycha z otwartym pyskiem lub wydaje się ospały.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/weze/lampropeltis-holbrooki